

СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО ПРАПЮРА

Місяць серпень уже навіки-вічні буде знаменним для нашого народу - Днем української незалежності, цебто оголошенням відновлення української державності. Тому інше важливе свято, що зародилося у переддень Дня незалежності, 23 серпня 18 років тому, і дістало назву Дня українського синьо-жовтого прапора, відійшло ніби в тінь. Але, як на мене, саме цей день є отим найголовнішим провісником і натхненником незалежності.

Правда, ще й понині у наших твердолобих червоних опонентів побутує думка, яку вони намагаються нав'язати загалові, що синьо-жовтий прапор — то петлюрівський чи бандерівський символи. Тож аби не бути голослівним, порадив би отим зацикленим на своїм невігластві більшовицьким ортодоксам хоча б приглянутися до картини геніального російського художника зі світовим іменем Іллі Рєпіна, на якій українські запорожці пишуть листа турецькому султанові, і пересвідчитися, під якими козацькими прапорами, згорнутими на древках, творять вони під гучний регіт своє саркастичне послання тиранові. Раджу й іншим, хто не бачив чи не приглядався уважніше до цієї картини славетного живописця, пересвідчитися у тім і водночас поцікавитися, а коли ж було написане художником це історично-знакове полотно! Чи, може, й Рєпін був петлюрівцем чи бандерівцем? Однак істинні факти стверджують, що це відбулося ще в позаминулім столітті, власне тоді, коли ще бандерівців і петлюрівців не те, що не було в помині, а навіть і в проекті.

А ще, виявляється, що Рєпін був виходцем із давнього українського козацького роду і, напевно, ніби знав, що саме в саркастично-набоїстих запорожцях

і чомусь він не посадив на своїй картині козаків писати листа турецькому султану під червоні чи синьо-червоні, а таки під синьо-жовті прапори! То який ще переконливіший аргумент потрібен упертим противникам?

Однак не буду заглиблюватися в сторінки історії. Нині уже чимало є друкованої літератури про українську національну символіку. Хочу лиш зазначити, що український синьо-жовтий стяг — це не лише символ нашої державності, а ще й знаковий символ життя. Бо коли хтось не вірить, то нехай змішас ці дві фарби і сам пересвідчиться, що вони, об'єднавшись, набувають яскраво зеленого кольору життя земного. Отже, це наймиліші кольори на нашій старенькій планеті Земля. А ще кольори нашого прапора символізують мирне бездонне блакитне небо і безмежне пшеничне поле чи соняшникові плантації українських степів. Та й, власне, наше сонце, за твердженням астрономів, є саме жовтою зіркою. Це теж символічно: жовте сонце на блакитному небі.

Та повернімося від філософствувань до призабутого свята Дня українського прапора. Не важко пригадати, що саме 23 серпня 1990 року він був піднятий над Верховною Радою України після поразки Комунозвісного ГКЧП. Проте в нас, у Костополі, ця знаменна подія відбулася трохи раніше, а точніше 14 серпня 1990 року. Організаторами цього дійства були районні організації РУХу і товариства «Просвіта». Зокрема, безпосередню участь брав просвітянський гурт «Поліщуки» зі своїми повстанськими та стрілецькими піснями. Підняття синьо-жовтого прапора відбувалося на площі, що поруч нинішнього пам'ятника Тарасу Шевченку. Правда, передував цій знаменній події інший важливий, а б навіть сказав, знаковий захід, що відбувся 22 травня 1990 року. Його організувало районне товариство «Просвіта» за підтримки районних рухівців. Зокрема, тоді просвітяни міської СШ №1 ім. Тарасу Шевченку вийшли з ініціативою до районних владних органів про зазначення в день першого Шевченківського свята у Костополі встановити на

місці майбутнього пам'ятника Кобзареві. Однак переді мною, як тодішнім головою районного Товариства «Просвіта», районне радянське, зокрема, партійне керівництво поставило категоричну вимогу, що воно дозволить проведення Шевченківського свята лише за умови невикористання просвітянами української національної символіки, цебто без синьо-жовтих знамен.

Довелося піти на хитрість, погодитися, але водночас домовитися з рухівцями, аби вони прийшли на святкування з українськими національними стягами. Мовляв, товариство «Просвіта» тут не причім. Отож, перед самісіньким початком заходу, коли вже всі районні партійні вожді стояли на трибуні, до місця події підійшла група рухівців на чолі зі своїм тодішнім головою Богданом Дідичем і не лише майдан, а й уся трибуна в одну мить замайоріли синьо-жовтими кольорами. Звісно ж, це викликало у влади певний паралізуючий шок, але їй не було вже куди діватися, і районне компартійне керівництво змушене було виступати перед костопільчанами на фоні синьо-жовтих «крамольних» прапорів.

Події ж 14 серпня розгорталися за іншим сценарієм. На той час РУХ і Просвіта в районі стали вже могутньою силою. На свято підняття синьо-жовтого прапора біля пам'ятного каменя Тарасу Шевченку були запрошені рухівські депутати Верховної Ради України, керівництво Української Автокефальної Православної Церкви Рівненської єпархії, відомі демократи з обласного центру. На урочистості того дня учасників мітингу скликав своїми повстанськими і стрілецькими піснями просвітянський гурт «Поліщуки». А напередодні молоді хлопці, наскільки пригадую, здається, під керівництвом рухівського активіста Миколи Співака десь роздобули високий флашток та поставили його неподалік пам'ятного каменя.

Та найголовніше, що того знаменного дня зібралось багато народу. Майдан між тодішнім універмагом і нинішнім пам'ятником Тарасові Шевченку був заловнений вщерть. Такого масового зібрання для всієї Костопільщини не

спостерігав. Мабуть, десь понад 15 тисяч костопільчан і мешканців навколишніх сіл заповнили майдан, що й голці ніде було власти. Усі з трепетом чекали початку хвилюючого урочистого дійства, але чомусь затримувалися трохи гості з обласного центру.

І ось нарешті з'явилася кавалькада авто з Рівного. Делегацію запрошених очолював депутат Верховної Ради України Василь Червоний. З ним приїхали єпископ Рівненський, владика Антоній та отець Юрій Велігурський, відомий поет Степан Бабій, полковник Мартиросян та інші члени делегації. Кожного виступаючого учасники мітингу зустрічали і проводжали шквалом овацій. А під час виступів ораторів велелюдний майдан, затамувавши подих, уважно слухав. Кожен прагнув не пропустити жодного слова.

Наостанок єпископ Антоній (царство йому небесне, він ще молодим незабаром спочив у Бозі) та отець Юрій Велігурський (що й понині служить Богові у Рівненському Покровському соборі) освятили велике синьо-жовте полотнище. Усі заворожено й хвилююче спостерігали, як воно потім повільно здіймалося вгору і нарешті затріпотіло визвольним синьо-жовтим полум'ям на вершечку щогли під натхнення «Ще не вмерла Україна» у виконанні просвітянського гурту «Поліщуки» й усього майдану, що підтримав спів.

Отож, користуючись зручною нагодою, хочу звернутися до нинішнього районного та міського керівництва, аби відтепер День 14 серпня став нашим місцевим святом Українського прапора. Тим більше, що через два роки відзначатимемо двадцятирічний ювілей підняття його у нашому місті. Варто було б і відновити флашток неподалік пам'ятника Шевченку і встановити табличку з датою його підняття.

Святослав ПРАСК, депутат

районної ради, письменник, мистецтвознавець